

Fimmtudaginn 6. desember 1973.

Nr. 128/1972: **Pétur og Valdimar h/f**
(Sigurður Ólason hrl.)
gegn
Einari Guðmundssyni
(Sveinn Snorrason hrl.).

Dómenður:

hæstaréttardómarnir Logi Einarsson, Benedikt Sigurjónsson,
Björn Sveinbjörnsson, Einar Arnalds og Magnús P. Torfason.

Lausafjárkaup. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 10. október 1972, og krefst hann þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða honum kr. 51.753.50 ásamt 7% ársvöxtum af þeirri fjárhæð frá 21. júní 1967 til greiðsludags og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar héraðsdóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Svo sem greinir í héraðsdómi, seldi stefndi áfrýjanda eignarhluta sinn „í firmanu Jakob Þorsteinsson s/f Raufarhöfn“, og var eignarhlutinn „nánar tiltekið eignarhlutdeild af hálfu í félaginu“. Afsalið, sem samið var af lögmanni stefnda, var dagsett 18. apríl 1967, en aðiljar eru sammála um, að raunverulega hafi það verið gefið út 19. júní 1967. Í afsalinu segir, að eignir félagsins séu „nánar tilgreindar í efnahagsreikningi þess pr. 15. apríl 1967“, sem liggi frammi við undirskrift afsalsins. Í skuldalið efnahagsreikningsins voru sundurliðaðar skuldir félagsins við einstaka lánardrottna. Um greiðslu þeirra segir í afsalinu, að áfrýjandi greiði hið umsamda kaupverð m. a. „með því að taka að sér helming skulda félagsins, sem voru 15. 4. 1967 kr. 106.421.43“. Var sú upphæð samanlagðar skuldafjárhæðirnar samkvæmt efnahagsreikningnum. Þessu til viðbótar tók áfrýjandi að sér „að greiða að sínum hluta skatta félagsins fyrir árið 1966“, sem ekki höfðu þá verið lagðir á, en voru áætlaðir um 25 þúsund krónur.

Pegar umrædd kaup voru gerð og afsal undirritað, var bifreiðin Þ 754, önnur aðaleign félagsins, á bifreiðaverkstæði Ræsis h/f í Reykjavík, en þangað hafði henni verið komið í aprílmánuði 1967 til viðgerðar. Þessum viðgerðum virðist þó hafa verið lokið að fullu eigi síðar en rúmum mánuði áður en framangreind kaup voru gerð og afsalið undirritað. Viðgerðarkostnaður, samtals að fjárhæð kr. 103.507.00, var hins vegar ógoldinn, og var stefnda um það kunnugt.

Stefndi lét framangreindar viðgerðarskuldar að engu getið í afsali því, sem hann undirritaði, og ekki er sannað, að hann hafi skýrt fyrirsvarsmanni áfrýjanda frá henni á annan hátt. Var þó sérstök ástæða fyrir hann að greina frá skuldbinni, þar sem hann hafði lagt fyrrgreindan efnahagsreikning fyrir fyrirsvarsmann áfrýjanda við samningsgerðina og að því er ætla verður til upplýsinga um hag sameignarfélagsins. Urðu þær upplýsingar villandi, ef skuldarinnar við Ræsi h/f var að engu getið. Var þeim mun meiri ástæða til að taka þetta fram, sem skuldir félagsins voru, að viðgerðarkostnaðinum viðbættum, orðnar næstum helmingi hærri en skuldir þær, sem greindar voru á efnahagsreikningnum og áfrýjandi tók að sér að greiða að hálfu samkvæmt afsalinu. Í þessu sambandi þykir hin ranga dagsetning afsalsins ekki skipta máli, þar sem við það verður að miða, að hún hafi verið gerð að ráði stefnda, og honum bar, eins og á stóð, að geta þess skýrlega, ef sú dagsetning átti að ráða úrslitum um svo veigamikið atriði í lögskiptum aðilja sem greiðsla viðgerðarkostnaðarins var. Þá verður ekki séð, að stefndi hafi fyrir héraðsdómi haft uppi varnir reistar á því, að áfrýjandi hafi kvartað of seint vegna þess, að hann varð að greiða Ræsi h/f skuldina. Verða kröfur áfrýjanda því teknar til greina. Rétt er, að stefndi greiði áfrýjanda málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, samtals kr. 35.000.00.

Í þinghaldi 11. júlí 1972, er héraðsdómur var kveðinn upp, var gerð svofelld bókun í þingbók:

„Dómsformaður tekur fram, að 19. júní 1972 hafi verið þingað í máli þessu og það, sem sagt var, verið tekið á segulband. Síðar hafi verið vélritað eftir hljóðritinu og það endur-

rit legið frammi, þegar málið var flutt og raunar áður afhent lögmönnum málsaðilja. Nú þykir þó vera ástæða til að leggja endurritið fram sem venjulegt dómsskjal. Það er gert og skjalið þingmerkt nr. 17°. Lög nr. 85/1936 veita eigi beina heimild til, að skýrslur aðilja eða vitna séu teknar á segulbönd, þannig að sú upptaka komi í stað skráningar skýrslu að efni til í þingbók, svo sem brýnt er boðið um vitnaskýrslur í 3. mgr. 133. gr. nefndra laga. Af málsskjölum má ráða, að vinnubrögð við skýrslutöku þessa séu eigi svo vönduð sem skyldi. Aðiljar andmæltu ekki þessari aðferð. Þeir hafa ekki vefengt efni skýrslunnanna, og eru þær lagðar til grundvallar við úrlausn málsins.

D ó m s o r ð :

Stefndi, Einar Guðmundsson, greiði áfrýjanda, Pétri og Valdimar h/f, kr. 51.753.50 með 7% ársvöxtum frá 21. júní 1967 til greiðsludags og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, kr. 35.000.00, að viðlagðri aðför að lögum.

S é r a t k v æ ð i

Benedikts Sigurjónssonar hæstaréttardómara.

Með afsali, dagsettu 18. apríl 1967, afsalaði stefndi til áfrýjanda eignarhluta sínum í „firmanu Jakob Þorsteinsson s/f, Raufarhöfn, en það er nánar tiltekið eignarhlutdeild að hálfu í félaginu“. Aðiljar eru sammála um, að afsal þetta sé í raun gert 19. júní 1967. Í afsalinu segir, að áfrýjandi hafi greitt andvirði hins selda meðal annars með því „að taka að sér helming skulda félagsins, sem voru 15. 4. 1967 kr. 106.-421.43“. Bifreiðin Þ 754, eign sameignarfélagsins, hafði verið sett til viðgerðar á verkstæði í Reykjavík í aprílmánuði 1967 og var þar enn, þegar afsalið var gert. Var fyrirsvarsmanni áfrýjanda, sem er vanur bifreiðaviðskiptum, um þetta kunnugt fyrir afsalsgerðina. Skuldar vegna viðgerðar þessarar var ekki getið í efnahagsreikningi sameignarfélagsins frá 15. apríl 1967, sem lagður var til grundvallar við afsalið, enda var

hún stofnuð, eftir að reikningur þessi var gerður. Mátti fyrirsvarsmanni áfrýjanda vera ljóst, að skuld þessi gæti verið ógreidd enn, og var brýn ástæða til að taka það sérstaklega fram í afsalinu, ef sameignarfélagið skyldi eigi greiða hana. Af gögnum málsins verður helzt ráðið, að samið hafi verið við viðgerðarverkstæðið um greiðslu viðgerðarkostnaðar þessa skömmu eftir afsalsgerðina, en eigi hóf áfrýjandi kröfur af þessu efni á hendur stefnda fyrr en 29. október 1968.

Með þessari athugasemd ber að staðfesta niðurstöðu hins áfrýjaða dóms.

Eftir þessum málalokum ber að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, sem ákveðst kr. 20.000.00.

Hinn 19. júní 1972 voru á bæjarþingi Reykjavíkur teknar skýrslur af fyrirsvarsmanni áfrýjanda og einu vitni í máli þessu. Fram er komið, að það, sem gerðist í þinghaldi þessu, var ekki skráð í þingbók, en aðeins tekið á segulbönd. Var síðan vélritað af segulböndunum og endurrit hins vélritaða afhent lögmönnum aðilja. Á bæjarþingi 11. júlí 1972, er hér aðsdómur var kveðinn upp í máli þessu, lagði dómsformaður fram endurrit hins vélritaða „sem venjulegt þingskjal“, þótt hvorki aðiljar né lögmenn þeirra væru staddir á því dómþingi, enda verður ekki séð, að þeir hafi verið boðaðir þangað.

Lagaheimild skortir til að hafa þennan hátt á um skýrslutöku í einkamálum, sbr. 42. gr. og 133. gr. laga nr. 85/1936, og eigi verður slík heimild leidd af ákvæðum annarra laga. Ber að víta þessi vinnubrögð.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Pétur og Valdimar h/f, greiði stefnda, Einari Guðmundssyni, kr. 20.000.00 í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 11. júlí 1972.

Mál þetta var tekið til dóms að loknum munnlegum flutningi

7. júlí 1972. Það var höfðað með sáttakæru, sem birt var 23. janúar 1970. Málið var þingfest 3. febrúar það ár. Stefnandi er Pétur og Valdimar h/f, Akureyri, og eru dómkröfur félagsins þær, að stefndi, Einar Guðmundsson, Brúnastekk 10 í Reykjavík, greiði því kr. 51.753.50 ásamt 7% ársvöxtum frá 21. júní 1967 til greiðsludags og málskostnað eftir mati réttarins. Stefndi krefst sýknu og málskostnaðar.

Málavextir eru þessir: Á sínum tíma áttu stefndi og Jakob Þorsteinsson, sem nú er til heimilis að Grettisgötu 42 B í Reykjavík, sameignarfélagið Jakob Þorsteinsson s/f, og var starfsemin fólgin í rekstri vöruflutningabifreiðarinnar Þ 754, sem mun hafa verið notuð til flutninga á langleiðum. Starfsemin virðist hafa legið niðri, eftir að bifreiðin valt og varð fyrir einhverjum skemmdum haustið 1966. Veturinn eftir vildi stefndi ganga úr félaginu, og hafði Jakob Þorsteinsson hug á að kaupa hluta hans, þó að ekki yrði úr. Þar kom, að Pétur Jónsson, framkvæmdastjóri stefnanda, hóf viðræður um að kaupa af stefnda, og var frá því gengið 19. júní 1967, þegar undirritað var skjal, sem rétt þykir að taka hér upp meginmálið úr:

„A F S A L

Ég undirritaður Einar Guðmundsson, Tunguvegi 90, Reykjavík, sel hér með og afsala til Péturs og Valdimars h.f., Akureyri, eignarhluta mínum í firmanu Jakob Þorsteinsson s.f., Raufarhöfn, en það er nánar tiltekið eignarhlutdeild að hálfu í félaginu á móti Jakobi Þorsteinssyni, Raufarhöfn. Eignir félagsins eru nánar tilgreindar á efnahagsreikningi þess pr. 15. apríl 1967, sem liggur frammi við undirskrift afsals þessa.

Andvirði hins selda hefur kaupandi greitt mér þannig:

1. Í peningum kr. 100.000.00.
2. Með 12 víxlum samþ. af kaupanda, en útgefnum af Péttri Jónssyni, samtals kr. 181.230.44 auk vaxta frá 1. jan. 1968.
3. Með því að taka að sér helming skulda félagsins, sem voru 15. 4. 1967 kr. 106.421.43.
4. Með því að taka að sér að greiða að sínum hluta skatta félagsins fyrir árið 1966, sem lagðir verða á í ár.

Til tryggingar greiðslu framangreindra víxla selur kaupandi mér að handveði hlutabréf í Vöruflutningamiðstöðinni h.f. að nafnverði kr. 105.000.00.

Tekið skal fram, að á bifreiðinni Þ-754 hvíla engar veðskuldir.

Með því að Pétur og Valdimar h.f. hafa þannig að fullu greitt

mér hið selda, lýsi ég félagið lögmætan eiganda að framangreindum eignarhluta mínum í firmanu Jakob Þorsteinsson s.f., Raufarhöfn.

Reykjavík 18. apríl 1967.“

Undir þetta afsal rituðu stefndi og sem samþykkur f. h. stefnanda Pétur Jónsson, Jakob Þorsteinsson skyldi samkvæmt textanum rita samþykki sitt á skjalið, en úr því varð ekki.

Bifreiðin Þ 754 hafði í aprílmánuði 1967 verið tekin til viðgerðar á verkstæði Ræsis h/f í Reykjavík, og samkvæmt nótum, sem fram hafa verið lagðar, var skipt um girkassa og framkvæmdar ýmsar viðgerðir til almenns viðhalds á bifreiðinni. Eftir nótunum hefur viðgerðinni lokið um miðjan maí, en bifreiðin var enn á verkstæðinu, þegar stefndi seldi stefnanda 19. júní. Er óumdeilt, að Pétur Jónsson hafi þá viljað fá bifreiðina í sínar vörzlur eða Jakobs Þorsteinssonar, en ekki fengið þá þegar, þar sem hún var á verkstæðinu og fékkst ekki afhent, nema greiddur væri viðgerðarreikningurinn, sem alls nam kr. 103.507.00. Varð úr, að Pétur og Valdimar h/f greiddi reikninginn að hálfu eða samdi um greiðslu hans, og var bifreiðin þá afhent. Aðilja greinir á um, hvort Pétur og stefndi hafi þá þegar rætt um, hver greiða ætti viðgerðina, en stefnandi hefur höfðað mál þetta til endurkröfu á helmingi reikningsins, og er þá á því byggt, að Jakob Þorsteinsson hafi greitt hinn helming hans.

Efnahagsreikningur Jakobs Þorsteinssonar s/f hinn 15. apríl 1967, sem til er vitnað í áðurgreindu afsali, er þannig:

„Eignir:

Bifreiðin Þ 754	kr. 735.320.83	
÷ fyrning til 31/12 1966	— 261.958.05	kr. 473.362.78
Hlutabréf í Vöruflutningamiðstöðinni h/f	— 200.000.00	
Útistandandi hjá Vöruflutningamiðstöðinni h/f	— 18.882.30	
		Kr. 692.245.08

Skuldir:

Ræsir h/f	kr. 33.718.35
Kaupfélag Vopnfirðinga	— 21.168.06
Kaupfélag Langnesinga	— 11.008.00
Kaupfélagið Kópaskeri	— 12.000.00
Sigurjón Markússon	— 18.000.00

Glataðar vörur	kr. 10.527.00	kr. 106.421.43
Jakob Þorsteinsson	—	99.984.68
Einar Guðmundsson	—	300.715.70
Höfuðstóll 1/1 1967	kr. 187.030.27	
÷ málskostnaður	— 1.907.00	kr. 185.123.27
		Kr. 692.245.08“

Ágreiningslaust er í málinu, að skattar þeir, sem stefnandi greiddi samkvæmt ákvæði í afsalinu, sem undirritað var 19. júní, hafi numið um 25.000 krónum. Þá er fram komið, að þeir tveir víxlar, sem út voru gefnir í samræmi við afsalið, voru útgefnir 19. júní svo og veðleyfi, sem stjórn Vöruflutningamiðstöðvar h/f gaf út þann dag í sambandi við viðskipti aðilja. Ágreiningslaust er, að sama dag og gengið var frá þessum viðskiptum, þ. e. 19. júní 1967, hafi Jakob Þorsteinsson greitt eða samið við stefnda um greiðslu á fé, sem hafi átt að svara til helmings mismunarins á kr. 300.715.70 og kr. 99.984.68, eða um 100.000 krónur.

Stefndi, Einar Guðmundsson, gaf aðiljaskýrslu á bæjarþingi 12. maí s.l., og var þá m. a. bókað: „... Mætti skýrir svo frá, að Jakob hafi eitt sinn komið með Pétur Jónsson til sín og hafi þeir rætt um kaup Péturs á eignarhluta mætta. Ekki kveðst mætti muna, hvernær þetta var, en viðræður hafi staðið í viku eða meira. Að þeim loknum var gengið frá kaupum. Mætti tekur fram, að sérstaklega hafi eitt sinn komið með Pétur Jónsson til sín og hafi þeir rætt um ur segir hann, að á það hafi aðeins hlýtt þeir þrír, sem nefndir voru. Ekki segist mætti vita, hvort Pétur skoðaði bifreiðina, ... Aðspurður segir mætti, að í viðræðum sínum um sölu hafi lengst verið rætt um viðgerðarreikninginn. Hann segir, að lauslega hafi verið gízkað á, að hann yrði um kr. 100.000.00. Mætti segir, að um það hafi verið samið, að kaupandinn greiddi reikninginn ásamt Jakobi, enda hafi verið miðað við bifreiðina laskaða í kaupunum ... Mætti kveðst telja líklegt, að frá kaupunum hafi verið gengið um miðjan júní, og gefur þá skýringu á dagsetningunni á dskj. nr. 5, að hann hafi viljað slíta félagsskapnum í apríl og ekki eiga hlut að rekstrinum eftir það. Hann segir, að um þetta hafi verið rætt við Pétur Jónsson. Að gefnu tilefni frá lögmanni stefnanda segir mætti, að ekki hafi verið sérstaklega rætt um mat á einstökum eignarliðum sameignarfélagsins, þar á meðal ekki um verð á bifreiðinni. Hins vegar hafi sér verið ljóst, að hlutabréfin í Vöruflutningamiðstöðinni hafi verið mikils virði og meira virði

en nafnverði þeirra nam. . . . Að gefnu tilefni segir mætti, að hann hafi átt meiri hluta í sameignarfélaginu en Jakob og þess vegna hafi Jakob greitt til sín, um leið og mætti seldi, svo að hann ætti helming félagsins. . . . Lögmaður stefnanda spyr mætta, hvers vegna hafi ekki í skjölum málsins, sem varða söluna, verið gerð grein fyrir breytingum á fjárhag félagsins frá apríl—júní 1967, að því er varðar viðgerðarkostnað og greiðslur frá Jakobi til mætta. Mætti kveðst hafa talið sig svara þessu, að því er varðar skuldina við Ræsi. Að því er varðar viðskipti mætta og Jakobs, segir mætti, að hann hafi litið svo á, að um hafi verið að ræða persónuleg viðskipti, sem hafi verið öðrum óviðkomandi, og Péttri Jónssyni kveðst hann aðeins hafa selt helming sameignarfélagsins. . . . Mætti tekur . . . fram, að reikningurinn á dskj. nr. 6 hafi legið frammi í viðræðum þeirra Péturs Jónssonar og Péttri hafi verið ljóst, að mætti vildi láta miða við miðjan apríl, þar sem mætti vildi slíta félagsskapnum við Jakob þá og selja sinn hluta miðað við þann tíma.“

Pétur Jónsson, framkvæmdastjóri stefnanda, gaf skýrslu á bæjarþingi Reykjavíkur 19. júní 1972. Hann kvaðst hafa vitað, að bifreiðin var á verkstæði, en ekki hafa skoðað hana, heldur hafi sér verið sagt, hvað við hana hefði verið gert. Sagðist hann hafa gengið út frá því, að bíllinn væri keyptur í því ástandi, sem hann var 19. júní, þegar frá málinu var gengið, og hann kvað ranga skýrslu stefnda um viðræður þeirra í milli um viðgerðar-reikninginn og greiðslu á honum. Um bílverðið kvaðst hann hugsa, að miðað hefði verið við gangverð, en stefndi hefði sett fram kröfur, sem um hefði samizt. Hann taldi hlutabréfin í Vöruflutningamiðstöðinni h/f hafa verið keypt á nafnverði í samræmi við tilboð stefnda, enda hefði þetta þá verið ungt fyrirtæki. Hann kvaðst hafa talið sig vera að kaupa helminginn í bílnum og helminginn í hlutabréfunum og því hefði hann ekki skipt sér af greiðslum frá Jakob Þorsteinssyni til stefnda. Hefði hann ekki gert sér grein fyrir því fyrr en síðar, að hann hefði keypt helming sameignarfélagsins. Pétur Jónsson var spurður, hvers vegna afsal stefnda hefði verið dagsett 18. apríl, og svaraði hann því þannig, eftir að hann hafði sagt, að hann hefði veitt þessu athygli: „Ég sagði ekkert við því, ég hélt að þetta kæmi mér ekkert við, í sambandi við það væri búið að skjalfesta kaupsamninginn. Það væri ekkert annað, sem ég ætti að greiða en það og skipti mér ekki af því.“

Jakob Þorsteinsson gaf vitnaskýrslu sama dag og Pétur Jónsson kom fyrir dóm. Hann sagði þá stefnda hafa komizt að samkomu-

lagi um að láta gera við bílinn á sínum tíma, en ekki kvaðst hann geta borið um, hvort hann hefði heyrt Pétur og stefnda ræða um reikninginn og ekki muna eftir því, að hann hefði heyrt Pétur taka að sér að greiða hann.

Fram hefur verið lagt vottorð sýsluskristofunnar á Húsavík þess efnis, að vörubifreiðin Þ 754 sé í bifreiðaskrá kaupstaðarins talin skrásett þar 27. apríl 1965, af Mercedes Benz gerð, árgerð 1965, með 200 ha dieselvél. Í vottorðinu segir einnig, að samkvæmt skránni sé þyngdin 690 kg (svo), mesta framöxulþyngd 5.000 kg, afturöxulþyngd 10.000 kg og mesta hlassþyngd 8.100 kg. Breiddin er sögð 2.35 m.

Málsástæður og lagarök.

Af hálfu stefnanda er á það bent, að ágreiningslaust sé, að afsalið, sem dagsett er 18. apríl, var í raun og veru gefið út 19. júní. Engin heimild er sögð vera til að líta svo á, að stefnandi hafi átt að taka við eignum og skuldum félagsins eins og þær voru 18. apríl, enda sé fram komið, að stefndi telji svo ekki vera, þar sem hann hafi tekið við greiðslum frá Jakob Þorsteinssyni vegna innstæðna þeirra hjá sameignarfélaginu. Sé og ljóst, að skuld sameignarfélagsins við stefnda hafi átt að vera stefnanda óviðkomandi. Afsalið hafi ekki haft inni að halda nein ákvæði um greiðslurnar til stefnda frá Jakob og ekki heldur um greiðslu viðgerðarreikningsins, svo sem þó hefði þurft að vera. Hins vegar sé tekið fram, að ekki hvíli veðskuldir á bifreiðinni og hafi það mátt skiljast svo, að haldsréttur væri ekki því til fyrirstöðu, að hún væri afhent af verkstæði. Því er haldið fram, að fyrirsvarsmenn stefnanda hafi ekki vitað um haldsréttinn og að þeir hafi ekki getað búizt við því að þurfa að greiða helming viðgerðarkostnaðarins. Fyrst svo hafi verið beri stefnda að bæta félaginu eftir 59. gr. laga nr. 39/1922 það tjón, sem stefnandi varð fyrir vegna þess, að félagið varð að greiða. Því er mótmælt, að gerður hafi verið samningur um, að stefnandi greiddi helming viðgerðarinnar, enda hefði það átt að sjást í afsalinu. Því er einnig mótmælt, að fyrirsvarsmenn félagsins hafi vitað um hinn ógreidda viðgerðarreikning eða mátt um hann vita, en því haldið fram, að stefndi hafi með ólögmætum hætti leynt reikningum. Þá er því haldið fram, að líta verði á viðskipti aðilja sem heild og að þess vegna eigi það ekki að hafa áhrif á úrslit málsins, hvert var verðmæti bifreiðarinnar og hlutabréfanna í Vöruflutningamiðstöðinni h/f, en nær ógerlegt sé, ef þetta þætti skipta máli, að gera sér grein fyrir þessu nú. Þó er því mótmælt, að

bifreiðin eða hlutabréfin hafi verið verðmeiri en skráð var í efnahagsreikning.

Af hálfu stefnda er á það bent, að í aðiljaskýrslu sinni kvaðst framkvæmdastjóri stefnanda hafa veitt því athygli, að afsalið var dagsett 18. apríl og að hann sagðist hafa vitað, að bifreiðin var á verkstæði. Er því haldið fram, að framkvæmdastjóranum hafi mátt vera ljóst, að reikningur fyrir viðgerð þar væri ógreiddur og að það, er nú hefur verið nefnt, bendi eindregið til, að rétt sé sú skýrsla stefnda, að stefnandi hafi með samningi tekið að sér að greiða helming viðgerðarkostnaðarins. Þá er því haldið fram, að sú staðreynd, að framkvæmdastjóri stefnanda ritaði samþykki sitt á afsal, dagsett 18. apríl, sé eitt út af fyrir sig nægilegt til að miða beri við ástand bílsins þann dag. Því er haldið fram, að uppgjórið milli stefnda og Jakobs Þorsteinssonar hafi verið til þess ætlað að gera hluti þeirra jafnstóra í sameignarfélaginu, enda hafi stefndi aðeins selt helming þess. Sé þetta stefnanda og þessu dómsmáli algerlega óviðkomandi, enda hafi framkvæmdastjóri stefnanda skýrt svo frá fyrir dómi, að hann hafi litið svo á, að honum hafi verið um það kunnugt, að Jakob greiddi fé til stefnda. Loks er því haldið fram af hálfu stefnda, að ljóst sé, að verðmæti bæði bifreiðarinnar og hlutabréfanna hafi verið miklu meira en nam því, sem stefnandi greiddi fyrir þessar eignir, og nægi það til að renna stoðum undir þá fullyrðingu, að það hafi verið hluti samnings aðilja, að stefnandi hafi átt að greiða helming viðgerðarkostnaðarins.

Niðurstaða.

Eins og áður er getið, er ágreiningslaust í máli þessu, að afsal það, sem stefndi gaf stefnanda og dagsett er 18. apríl 1967, hafi í raun verið gefið 19. júní á því ári. Það er einnig ágreiningslaust, að viðgerð sú, sem deilt er um greiðslu á að hálfu, fór fram á tímanum frá 18. apríl til 19. júní áður nefnt ár. Í afsalinu er ekki, eins og bent hefur verið á af hálfu stefnanda, getið um greiðslu þessa og ekki heldur innstæður fyrri eigenda sameignarfélagsins hjá því, þær sem ekki voru bókfærðar sem höfuðstóll. Stefndi hefur ekki sannað þá fullyrðingu sína, að viðræður hafi farið fram um greiðslu viðgerðarreikningsins milli sín og framkvæmdastjóra stefnanda, og þá ekki heldur, að framkvæmdastjórinn hafi lofað berum orðum, að stefnandi greiddi helming reikningsins á móti Jakob Þorsteinssyni.

Dómendur eru þeirrar skoðunar, að það dugi stefnda ekki eitt sér til sýknu, að afsalið var dagsett 18. apríl. Verður ekki talið,

að með því hafi verið gerður samningur um, að stefnandi skyldi fá bílinn í því ástandi, sem hann var þann dag, enda er, eins og bent hefur verið á af hálfu stefnanda, ljóst, að ekki átti um önnur atriði að miða við þann dag.

Í afsalinu, sem margnefnt er, segir, að á bifreiðinni hvíli engar veðskuldir. Í þessi orð telja dómendur ekki unnt að leggja þann skilning, að stefndi hafi ábyrgzt, að ekki hvíldi haldsréttur á bílnum, þar sem haldsréttur er ekki veðréttur í lögfræðilegum skilningi, og ekkert er fram komið um, að aðiljar hafi lagt sérstakan skilning í hið nefnda ákvæði í afsalinu.

Dómendur telja ekki unnt að leiða niðurstöðu í máli þessu af þeirri staðreynd, að Jakob Þorsteinsson greiddi fé til stefnda og að frá samningnum um það var gengið sama dag og stefnandi keypti af stefnda. Leiðir þetta þegar af því, að fram er komið af framburði framkvæmdastjóra stefnanda, að hann taldi þetta stefnanda óviðkomandi og að félagið væri að kaupa helming í bifreið og hlutabréfseign sameignarfélagsins Jakobs Þorsteinssonar s/f.

Í afsalinu, sem stefndi undirritaði og framkvæmdastjóri stefnanda ritaði samþykki sitt á, er ekki með glöggum orðum sagt, hver greiða skuli viðgerðarkostnaðinn, sem um er deilt. Lögmaður stefnda samdi skjal þetta, en framkvæmdastjóri stefnanda er reyndur kaupskýslumaður, og þykir ekki unnt að líta svo á, að á grundvelli sérstakrar þekkingar eða reynslu eigi annar aðilinn umfram hinn að hafa sönnunarbyrði um málsatvik. Einnig verður vegna reynslu framkvæmdastjórans að telja, að hann hafi haft fullan grun um haldsréttinn, og verður málinu því ekki ráðið til lykta á grundvelli 59. gr. laga nr. 39/1922. Sú staðreynd, að afsalið er dagsett 18. apríl, þó að það væri í raun undirritað 19. júní, veitir nokkrar líkur fyrir því, að rétt sé áðurnefnd fullyrðing stefnda um, að átt hafi að miða við ástand bifreiðarinnar fyrir viðgerðina og stefnandi því að borga hluta viðgerðarreikningsins. Þykir eiga að kanna, hvort séð verði, hvaða verðmæti það voru, sem stefnandi keypti 19. júní 1967, og hve mikið hlutafélagið gaf fyrir þessi verðmæti. Um hið síðarnefnda er það að segja, að í afsalinu er tekið fram, að andvirði hins selda sé greitt með tilteknum hætti. Þar sem ekki er deilt um skattgreiðslu þá, sem ekki er tilgreind í krónum, en nú er sögð hafa verið um 25.000 krónur, er hér um að ræða greiðslu, sem numið hefur sem næst kr. 359.441.15. Fyrir þetta kaupverð taldi framkvæmdastjóri stefnanda sem fyrr segir sig vera að kaupa hálfa bifreiðina Þ 754 og helming hlutabréfa í Vöruflutningamiðstöðinni h/f, sem að nafnverði voru alls 100.-

000 krónur. Hinir sérfróðu meðdómsmenn hafa kannað líklegt verðmæti bifreiðarinnar eftir viðgerðina vorið 1967, og er það álit þeirra, að það hafi verið 600.000—800.000 krónur. Þá eru og nokkrar líkur fyrir því, að verðmæti hlutabréfanna hafi verið orðið meira en nafnverðið var. Þegar þetta er virt, þykir nægilegt fram komið til stuðnings þeirri málsástæðu stefnda, að verðmæti hins selda hafi verið meira en stefnandi greiddi. Þykir þetta eiga að ráða úrslitum, og ber þess vegna að sýkna stefnda af kröfum stefnanda.

Veruleg vafaatriði eru í máli þessu, og þykir því eiga að láta málskostnað falla niður samkvæmt 178. gr. laga nr. 85/1936.

Dóm þennan kváðu upp Þór Vilhjálmsson, dómari samkvæmt sérstakri umboðsskrá (dómsformaður), Jóhann J. Ólafsson stórkaupmaður og Sæberg Þórðarson sölustjóri.

Dómsorð:

Stefndi, Einar Guðmundsson, skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Péturs og Valdimars h/f, í máli þessu. Málskostnaður falli niður.
